

paa sin Plads her, men jeg troer dog ikke, at der fra Formens Side vil kunne indvendes fyndeligt mere imod det, end der vil kunne indvendes mod andre Forslag i Finantsloven, og som vilde bortfalde, naar det var flyttet om i Udgiftsbilag X. Enten det nu staaer i det ene eller det andet Bilag, troer jeg, det i det Væsentlige kommer ud paa det. De formelle Indvendinger, som kunne fremføres imod Forslaget, kunne derfor ikke afholde mig fra at stemme for dette Forslag. Jeg troer just, at det er en ret heldig Maade at begynde paa, for at fremkalde Bondehøiskoler, som de her benævnes, eller Høiskoler for Landalmuen, idet nemlig jeg troer, at det Rigtigste er, at saadanne Instituter tildeels udvikle sig af sig selv og udvikle sig efter den Trang og den Interesse, der paa enkelte Egne i saa Henseende maatte findes. Jeg tilstaaer, at jeg sætter langt høiere Pris paa, om der paa denne Maade kommer kun 4 eller 5 saadanne tilstede rundt omkring i hele Landet, end om jeg saa en Lov blive vedtagen af de forskjellige Dele af den lovgivende Magt, som paabød Oprettelsen af 10, 20, 30 eller flere saadanne Skoler, thi da havde man ingen Forvisning om, at den Interesse hos Folket selv, navnlig hos den Deel af Folket, som skulde have Nytte af Skolen, var tilstede. Men jeg seer i denne Bevilling her kun en Bemyndigelse, givet Cultusministeren til at yde en mindre Understøttelse paa saadanne Steder og til saadanne Foræntninger, der paa forskjellige Steder maatte opstaae, og som maatte vise, at de havde en sand Interesse for en saadan Sag, en varmere Interesse for en saadan Sag, end den Interesse, der kun finder sit Udtryk i at indgive Begjering om at faae hele Udgiften ved et saadant Institut tilskudt fra Statens Side, men en saadan Interesse, at Befolkningen var beredt til selv at gjøre Pengeopoffrelser til dette Næmeds Opnaaelse. Nu vil jeg vel indrømme, at disse 2,000 Rigsbankdaler ikke er nogen stor Sum, og at det kan være vanskeligt at fordele en saadan Sum paa den rette Maade og paa det rette Sted, men det er ogsaa kun en Bevilling, der gives for et enkelt Aar; det er den første Bevilling, der gives dertil, det er en Bevilling, der seer,

for at give Leilighed for den Interesse, der af Folket selv maatte næres for slike Instituter, til at træde frem og komme i Virksomhed. Først naar Andragender forelægges fra forskjellige Steder i Landet, saadanne Andragender, som vise, at Beboerne gjøre pecuniære Opoffrelser for at fremme det her omhandlede Næmed, saadanne Andragender, som saaledes ogsaa ville indeholde en Garantie for, at de ikke blot ville blive bestyrede vel, men at de ogsaa ville blive søgte og benyttede, saa kan der være Tale om at fremlægge en saadan Plan, og saa kan der være Tale om større Bevillinger, og til dem skal jeg heller ikke til den Tid nægte min Stemme. Jeg troer derfor, at det er en heldig Begyndelse, som her er foreslaaet, og jeg troer, at vi kunne have den Tillid til den høitærede Cultusminister, at han ogsaa vil vide at hjælpe sig igjennem med denne Sum. Det kan gjerne være, at der vil indkomme Begjering om større Understøttelser, end at denne Sum vil være tilstrækkelig, men naar Summen er opbrugt, saa er den opbrugt, og der vil ikke med Grund kunne gjøres nogen Bebreidelse imod Ministeren, naar han ikke kan tilfredsstille de flere Begjeringer, der maatte komme tilstede, idet der ingen Midler er dertil, men jeg troer, at denne Maade at fremkalde Instituter paa er den heldigste, thi jeg troer, at det ikke er nødvendigt for, at et saadant Institut skal komme frem, at der da strax skal begyndes med at kjøbe en Gaard og opføre reglementsmæssige Bygninger og deslige; jeg troer, at saadanne Instituter meget vel ville kunne hjælpes frem ved et ikke stort Tilskud fra Statskassen, naar en sand Interesse for Sagen er tilstede, og jeg troer, at den her foreslaaede Sum vil dog kunne strække til ikke saa faa Bondehøiskoler, og jeg kan derfor ikke Andet end stemme for den.

B. Scholer: Den høitærede Cultusminister bemærkede, at de bestaaende Skoler være ligegode for Landboerne og Kjøbstadboerne; det er jo vist, at de ikke ere oprettede for de enkelte Classer, men jeg troer dog, at under de nærværende Forhold kunne de bestaaende Skoler i Kjøbstæderne ikke frementeres af Landboerne, de ere indrettede efter en anden Plan og have et flereaarigt Cursus. Vi behøve blot